

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.04.2016, sp. zn. 20 Cdo 87/2016, ECLI:CZ:NS:2016:20.CDO.87.2016.1

Číslo: 66/2017

Právní věta: Povinnost dle ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř., ukládaná obmeškalému vydražiteli k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo podání nižší, nepodléhá promlčení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.04.2016

Spisová značka: 20 Cdo 87/2016

Číslo rozhodnutí: 66

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce

Předpisy: § 336n odst. 1 o. s. ř.
§ 336n odst. 2 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání obmeškalé vydražitelky proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. 10 Co 372/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor JUDr. J. P., Exekutorský úřad P., usnesením ze dne 14. 5. 2015, č. j. 067 EX 526/07-508, rozhodl o závazcích obmeškalé vydražitelky tak, že jí složená dražební jistota ve výši 50 000 Kč se započítává na úhradu rozdílu dosaženého nejvyššího podání při původní a další dražbě a připadá do rozvrhované podstaty, že obmeškalá vydražitelka je povinna uhradit na jeho účet 135 000 Kč do tří dnů od právní moci usnesení (výrok II.), a dále jí uložil povinnost nahradit náklady dalšího dražebního jednání ve výši 4 969,47 Kč, do tří dnů od právní moci usnesení (výrok I.).

2. K odvolání obmeškalé vydražitelky Krajský soud napadeným rozhodnutím usnesení soudního exekutora potvrdil. Jestliže vydražitelka ani v dodatečně lhůtě nezaplatila nejvyšší podání 800 000 Kč za nemovitosti, které vydražila v dražbě konané dne 24. 3. 2009, a při dalším dražebním jednání byly nemovitosti vydraženy za 615 000 Kč, pak je podle odvolacího soudu správný názor soudního exekutora, že odtud vyplývající rozdíl po odpočtu složené dražební jistoty (50 000 Kč) stíhá k zaplacení obmeškalou vydražitelku, a totéž platí i pro exekutorovy náklady dalšího dražebního

jednání. K jí uplatněné obraně, že práva, o kterých soudní exekutor rozhodl, jsou promlčena, odvolací soud uvedl, že vyplývají z procesních předpisů, a tudíž promlčení nepodléhají, a to až do vydání pravomocného rozhodnutí podle ustanovení § 336n odst. 2 o. s. ř.; lhůta, do které má takto exekuční soud či soudní exekutor rozhodnout, není právními předpisy stanovena.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Dovolání, které proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu podala, pokládá obmeškalá vydražitelka (dále též dovolatelka) za přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť při posouzení právní povahy závazků, jež podle § 336n odst. 1 o. s. ř. obmeškalému vydražiteli vzniknou, se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (zde činí odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 1935 R I 1590/34, zveřejněné ve „sbírce rozhodnutí Vážný pod číslem 14104“, event. R I 784/35 pod číslem 14555 tamtéž), dále je podle jejího názoru přípustné z toho důvodu, že tato otázka „s ohledem na platnou právní úpravu dosud nebyla vyřešena“, a rovněž i proto, že „taktéž lze konstatovat, že je tato právní otázka rozhodována rozdílně“; předně však dle dovolatelky je odvolacím soudem uplatněný názor „nesprávný“, a jí předestřená právní otázka „měla a má být vyřešena jinak“. Ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. odvolací soud interpretoval nesprávně proto, že v něm zmiňované závazky jsou „ve své podstatě nároky na náhradu škody“, oproti názoru odvolacího soudu vycházejí z hmotného práva, a – jak dříve dovodil Nejvyšší soud ve zmíněném rozhodnutí ze dne 18. 1. 1935, R I 1590/34 – tudíž nutně podléhají promlčení. Jestliže druhé dražební jednání proběhlo dne 15. 2. 2011 a soudní exekutor rozhodl o dotčených nárocích až dne 14. 5. 2015, pak byly ve smyslu ustanovení § 106 obč. zák. promlčené, přičemž námitka promlčení byla v řízení před soudním exekutorem, jakož i v řízení odvolacím, řádně vznesena. Nepromlčitelnost předmětných nároků, kdy by mohla být ukládána povinnost „i za desítky let“, aniž by se obmeškalý věřitel mohl „jakkoli bránit“, stejně jako úvaha odvolacího soudu ohledně neexistence lhůty, do které má exekuční soud (soudní exekutor) o jeho povinnostech rozhodnout, odporuje podle mínění dovolatelky požadavku předvídatelnosti práva a právní jistoty.

4. Dovolatelka proto navrhla, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu, jakož i rozhodnutí soudního exekutora, zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení; navrhla též, aby jí byla přiznána náhrada nákladů řízení.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013, dále jen „o. s. ř.“ (srov. čl. II bod 1 zákona č. 404/2012 Sb., resp. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, a shledal, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou (účastníkem řízení) a v řádném zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.).

6. Navzdory tomu, že dovolatelkou ohlášené důvody přípustnosti dovolání jsou – ve svém celku – neakceptovatelné již z důvodů logických (stěžlí lze tvrdit, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe soudu dovolacího, a současně, že jím posuzovaná otázka dosud vyřešena nebyla, či dokonce – naopak – vyřešena byla, avšak v této rozhodovací praxi rozdílně), jest mít přesto dovolání za přípustné, neboť otázka promlčitelnosti závazků založených ustanovením § 336n odst. 1 o. s. ř. dosud Nejvyšším soudem explicitě řešena nebyla.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Vady, k nimž je dovolací soud povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá, o. s. ř.), tj. k vadám tzv. zmatečnostním, jakož i k vadám řízení jiným, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, se z obsahu spisu nepodávají.

8. Podle ustanovení § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Podle odst. 2 tohoto ustanovení, nestanoví-li exekuční řád jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu.

9. Dovolatelka namítá, že dluhy vzniklé podle ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. obmeškalému vydražiteli musí věřitelé vznést u exekučního soudu (soudního exekutora) v průběhu promlčecí lhůty, jejíž běh počíná skončením druhého dražebního jednání.

10. Podle § 336m odst. 2 o. s. ř., nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu soud usnesením určil a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud nařídí další dražební jednání.

Podle § 336n odst. 1 o. s. ř. je obmeškalý vydražitel povinen nahradit náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním, škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání, a bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto dluhy se započítá jistota složená vydražitelem; převyšuje-li jistota tyto dluhy, zbývající část se vrátí vydražiteli. Podle odst. 2 tohoto ustanovení soud (či soudní exekutor) rozhodne po jednání o těchto dluzích usnesením.

11. Pro danou (dovolací) věc je potřebné připomenout, co je jejím předmětem: nikoli všechny povinnosti citovaným ustanovením stanovené obmeškanému věřiteli, nýbrž jen ty směřující k zaplacení „rozdílu na nejvyšším podání“, neboť „škoda, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání“, předmětem řízení nebyla (vůbec), a „náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním“, nebyly předmětem dané věci již před odvolacím soudem, jelikož odpovídající výrok soudního exekutora odvoláním nebyl napaden.

12. Přesto stojí za zaznamenání, že zmíněné „náklady“ (státu a účastníků) mají zjevně povahu nákladů řízení, s nimiž - ve vztahu k rozhodné námitce dovolatelky - sdílí její tradiční „osud“; jsou nárokem procesním, který nemá hmotněprávní základnu, a otázka jeho promlčení je tím „mimo hru“, neboť je evidentně konstituován až příslušným soudním rozhodnutím. Jinou povahu mohou mít nároky na náhradu škody, vzniklé tím, že vydražitel nezaplatil nejvyšší podání, k čemuž se však blíže rovněž vyjadřovat netřeba, resp. nelze (viz výše). Postačí zde pak toliko konstatovat, že nároky, předjímané shora citovaným ustanovením § 336n odst. 1 o. s. ř., nejsou stejnorodého charakteru.

13. Což je doloženo i tím, jak dovolatel nepřesně interpretuje jím citované partie rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 1935, R I 1590/34 (Vážný č. 14104), pakliže poukazuje na textaci, že „obmeškalý vydražitel ručí vadiem za schodek při nejvyšším podání, za náklady na opětovnou dražbu a za všechny škody, jinak jeho obmeškáním způsobené“, a opomíjí, že je následně řečeno, že „schodek na nejvyšším podání a náklady na opětovnou dražbu ustanoví z moci úřední exekuční soud usnesením....“, což už samo o sobě je očividně (ve smyslu výše předznačeném) významné, nehledě na to, že judikát pokračuje dále sdělením, že „škody způsobené obmeškáním vydražitelovým musí být vymáhány žalobou u exekučního soudu...“, a že o promlčení může jít jen ohledně tohoto „žalobního nároku“ (viz dikce: „dokud není tento žalobní nárok promlčen, nelze obmeškalému vydražiteli vydat vadium, leč souhlasí-li všichni účastníci“).

14. To se však evidentně netýká té - pro danou věc podstatné - povinnosti, kterou ukládá soud

obmeškalému věřiteli v podobě povinnosti k zaplacení „rozdílu na nejvyšším podání“; naopak pro ni platí, že ji „ustanoví z moci úřední exekuční soud usnesením...“, čímž se přibližuje povaze povinnosti k náhradě nákladů opětovné dražby, a tím i k nákladům řízení vůbec.

15. Samozřejmě se nelze dovolávat coby důvodu přípustnosti dovolání případného rozporu s rozhodnutím jiného než dovolacího soudu (ve smyslu platného občanského soudního řádu), nicméně učinila-li tak dovolatelka, pak věcně zcela protisměrně zájmu, který sledovala.

16. K tomu jest doplnit, že povinnost k zaplacení rozdílu na nejvyšší podání je svojí povahou integrálně spjatou s činnostmi soudního exekutora zpeněžit draženou věc co nejefektivněji ve prospěch exekučně oprávněného a jest ji klást naroveň povinnosti zaplatit nejvyšší podání vůbec jako takové, resp. k doplnění toho, které bylo v opakované dražbě učiněno.

17. Na nároky, vyplývající z ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř., a na možnost jejich promlčení nelze tedy všeobecně pohlížet jako na „škodové“, jak se dovolatelka domnívá; jak bylo naznačeno již výše, vydělují se odtud nároky svojí povahou náhradově nákladové a - v dané věci rozhodné - i (tyto) kompenzačně dražební, ohledně nichž Nejvyšší soud v usnesení ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. [20 Cdo 2332/2010](#), konstatoval, že „povinnost zaplatit rozdíl mezi nezaplaceným nejvyšším podáním dosaženým při původní dražbě a nejvyšším podáním dosaženým při dalším dražebním jednání (při němž bylo vydraženo za částku nižší) vyplývá pro obmeškalého vydražitele přímo z § 336n odst. 1 o. s. ř.“, a proto není nutné, aby byla vůči obmeškalému vydražiteli namítána. I odtud se podává, že úsudek o hmotněprávní povaze této povinnosti není namístě.

18. K uložení takové povinnosti, byť se tak stane „i za desítky let“ (jak uvádí dovolatelka), dochází v rámci probíhajícího řízení, a kdyby nic jiného, po tuto dobu se běh promlčecí doby podle standardních pravidel staví.

19. Je tak opodstatněný závěr, že povinnost dle ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř., ukládaná obmeškalému vydražiteli k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo podání nižší, promlčení nepodléhá.

20. V jednotlivostech, a k námitkám dovolatelky, stojí - nad tento rozhodný rámeček - za konstatování, že ani „porušení právní jistoty“, spočívající v neexistenci lhůty, do které musí soudní exekutor rozhodnout, obhájit nelze. Nejvyšší soud již dříve v usnesení ze dne 2. 5. 2012, sp. zn. [28 Cdo 982/2012](#), uvedl, že soudní exekutor je nositelem „delegované státní moci, z čehož plyne, že vztah mezi ním a účastníky exekučního řízení není vztahem soukromoprávním, neboť pro soukromoprávní vztahy je charakteristické, že jejich účastníci mají rovné postavení. Nemůže tak být pochyb o tom, že činnost exekutora při provádění exekuce, stejně jako soudu při výkonu rozhodnutí podle § 251 a násl. o. s. ř., představuje výkon státní moci“. Pokud tedy ustanovení § 336n o. s. ř. popisuje způsob, jakým budou dluhy obmeškalého vydražitele určeny, kdy o takovýchto dlužích soudní exekutor má povinnost vydat rozhodnutí ve formě usnesení, pak nelze, ve smyslu vyloženého rozhodnutí, toto ustanovení vykládat než jako zákonný postup orgánu veřejné moci, sestávající z fáze jednání o dlužích obmeškalého vydražitele a z fáze vydání rozhodnutí; platná právní úprava však pro zahájení těchto fází (tedy dokdy nejpozději má být jednání o dlužích zahájeno či předmětné usnesení vydáno) konkrétní lhůty nestanoví. Pořádkové lhůty běžící soudu v předpisech upravujících občanskoprávní řízení jsou stanoveny výjimečně (srov. např. §75c odst. 2 o. s. ř.) a jejich účelem je urychlení soudního řízení; skutečnost, že v nyní posuzovaných otázkách zákonodárce takový způsob úpravy nezvolil, ještě neznamená, že postup soudu či soudního exekutora lze považovat bez dalšího za nepředvídatelný.

21. Na druhou stranu nelze pominout, že i v exekučním řízení je třeba dbát ustanovení § 6 a § 100 odst. 1 o. s. ř., podle kterých musí být ze strany orgánu vykonávajícího státní moc postupováno

rychle a účelně tak, aby za řízení nedocházelo k neodůvodněným průtahům. V tomto směru mohlo sice dojít k pochybení soudního exekutora, pokud o dlužích dovolatelky rozhodl s odstupem čtyř roků ode dne dalšího dražebního jednání, aniž by potřebu takového postupu v předmětném usnesení řádně zdůvodnil, avšak pro výsledek daného dovolacího řízení tato okolnost vliv nemá.

22. Závěr odvolacího soudu o povinnosti obmeškalé vydražitelky doplatit rozdíl na nejvyšším podání z dalšího dražebního jednání (po započtení složené jistoty) je tudíž správný.

23. Nejvyšší soud proto dovolání podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.